

Володимир Кахнич

ORCID: 0000-0003-1446-8387

Львівський національний університет імені Івана Франка

volodymyr.kakhnych@lnu.edu.ua

Вид статті: наукова стаття

Основи розвитку адміністративного права у Львівському університеті

Ключові слова: Львівський університет, юридичний факультет, кафедра адміністративного права, наука адміністративного права

Становлення та розвиток адміністративного права у Львівському університеті має свої особливості, адже потребує залучення спеціалістів із різних ВНЗ для обміну досвідом та пропозицій щодо чинного законодавства, що не було поширеною практикою у XVII–XVIII ст.

Реформування адміністративного права в Україні є надзвичайно важливим для нас та майбутнього покоління. Використання історичного досвіду, наприкладі юридичного факультету Львівського університету, а саме утворення та діяльність кафедри адміністративного права принесло неоцінений досвід у реформуванні науки адміністративного права. Оскільки його сьогодишні зміни допоможуть краще усвідомити цінність наукових концепцій, започаткованих науковцями юридичного факультету Львівського університету, які формувались та видозмінювались під впливом різних історичних періодів. Осмислення процесу реформування та його наукових концепцій здатне розширити науковий світогляд українського правника. Зі свого боку це забезпечить покращення практичних результатів законодавчої та правозастосовної діяльності, зокрема значення науки адміністративного права.

Питаннями дослідження, становлення та розвитку науки адміністративного права на юридичному факультеті Львівського університету, а саме кафедри адміністративного права та його структури займалась незначна кількість науковців в Україні. З-поміж сучасних українських дослідників, які цікавляться історією обраного структурного підрозділу, варто назвати його викладачів Бориса Тищика, Ігоря Бойка, Тараса Андрусика, Миколу Кобилицького, Василя Нора та інших. Перераховані особистості багато зробили та продовжують робити для науки адміністративного права юридичного факультету. Роблять його відомим шляхом наукових доробків про адміністративну науку на факультеті.

Серед викладачів історичного факультету, які частково досліджували цю тему — Володимир Качмар, а також сучасні польські дослідники Адам Редзік, Магдалена Питер та інші. Однак, попри значну кількість наукових праць про науку адміністративного права у Львівському університеті, комплексного дослідження з історії адміністративного права досі немає. Крім того, увага дослідників зосереджувалася не на всіх періодах історії юридичного факультету Львівського університету рівнозначно.

У статті плануємо висвітлити науку адміністративного права на юридичному факультеті Львівського університету, крізь призму наукового аналізу основних напрямків діяльності кафедри від моменту її створення у 1784 році.

На сьогодні одним із пріоритетних напрямів реалізації адміністративної реформи в Україні можна визначити питання удосконалення якості надання громадянам адміністративних послуг, зокрема шляхом підвищення кваліфікації та створення належних умов для безперервного професійного навчання державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, узагальнення та поширення кращих практик, щодо різних аспектів надання адміністративних послуг, а також розробку і впровадження у національну практику відповідних наукових розробок з цього питання.

Уряд вже запровадив та реалізував діяльність електронної платформи ДІЯ. Тут кожен громадянин має свій електронний кабінет, і може користуватися всіма прийнятними для законодавства етапами. Ми вважаємо це позитивним кроком, який себе виправдав та показав, що заслуговує на увагу¹.

Адміністративне право, предметом якого є, перш за все, дослідження державного впливу на суспільні відносини, управління громадськими справами, має тривалу і давню історію, яка сягає коріннями Львівського університету. Адже Львівський університет один із найстарших університетів України та Європи. 20 січня 1661 року стало переломним для українського народу Західної України, адже отримання диплому від Польського короля про утворення університету та викладання правових дисциплін, а саме римського та канонічного права було важливим кроком для виховання нової генерації пред-

---

¹ Закон України, Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

ставників у державні та місцеві осередки влади². Відсутність навчального закладу, який би зміг випускати потенційних представників державної служби із належним рівнем підготовки, не дала б поступального розвитку суспільства та країни в цілому. Тоді, у XVIII ст. нестача професійних кадрів на державній службі гостро відчувалася. Представники тих країн, у складі яких перебувала Галичина і Україна в цілому, не мали особливого бажання переїжджати щоб навчати на «чужині», про що вони неодноразово висловлювалися³.

Зі створенням академії з титулом університету, як писалось у дипломі Яна Казимира польського короля, римське право навчало основ управлінської діяльності або основ адміністративного права. Такого чіткого поділу, який є звичним для пересічного студента та науковця сьогодення, тоді ще не було⁴. І ті традиції з якими зустрілася молодь Львівського університету стали основоположними та дієвими інструментами до нових досягнень у науці та практиці.

Римська імперія у період свого існування вже вживала поняття «громадянин» та мала приписи як його отримати. Процедура була не з легких, саме тому значна частина понять, тверджень, були запозичені й лягли в основу розвитку та формування адміністративного права на теренах Галичини у Львівському університеті⁵.

Кафедрою адміністрації та економії з початку її заснування у 1854 р., яка тоді носила таку назву на юридичному факультеті Львівського університету, тимчасово опікувався Ян Паздера, а з 1856 р. — практикант фінансової прокуратури Артур Мацейовський. Лише у 1860 р. її завідувачем було призначено Юліана Дунаєвського, а у 1863 р. — Йогана Коппеля⁶.

Першим керівником кафедри адміністрації та економії став випускник юридичного факультету Львівського університету Юліан Дунаєвський (1821–1907)⁷. Вищу освіту науковець здобув у 1842 р. і кілька років займався юридичною практикою у Львові. З 1850 р. Ю. Дунаєвський працював заступником професора Ягеллонського університету, а з 1855 — на посаді професора Юридичної академії в Пресбурзі (у сучасності — столиця Словацької Республіки, м. Братислава). Кафедру адміністрації та економії Львівського університету очолював недовго (1860–1861). Учений досліджував фінансове й адміністративне право, зокрема організацію адміністративних одиниць — гмін. Саме

² В. С. Кахнич, *Вплив римського права на діяльність юридичного факультету Львівського університету з 1661 до 1918 рр.*, «Часопис Київського університету права» 2019, № 3, с. 30–35.

³ L. Finkel, *Historja uniwersytetu Lwowskiego, Lwów 1894*, ч. 2, с. 91–143.

⁴ В. Кметь, *Львівський єзуїтський університет (1661–1773)*, [в:] *Encyclopediа, Львівський національний університет імені Івана Франка: в 2 т.*, ред. І. О. Вакарчук та ін., Львів 2011, т. 1: А–К, с. 16–37.

⁵ В. С. Кахнич, *Вплив римського права...*, с. 30–35.

⁶ DALO, f. 26, ор. 6, spr. 174, ark. 1–3; ABUL im Winter-Semester des Studien-Jahres 1855/56, Lemberg 1855, с. 23–27.

⁷ М. Мельник, *Дунаєвський (Dunajewski) Юліан*, [в:] *Encyclopediа. Львівський національний університет імені Івана Франка: в 2 т.*, ред. І. О. Вакарчук та ін., Львів 2011, т. 1: А–К, с. 468.

цим питанням присвячена його праця «Нарис організації адміністративної влади для Галичини» («Zarys organizacji władz administracyjnych dla Galicji», 1871), роботу над якою Ю. Дунаєвський розпочав у Львові. У 1861–1880 рр. науковець обіймав посаду завідувача кафедри політичних знань, статистики і австрійського адміністративного права Ягеллонського університету, неодноразово був деканом юридичного факультету та ректором цього ж навчального закладу. З 1880 по 1891 рр. Ю. Дунаєвський — міністр фінансів Австрії⁸.

Професор Йоган Коппель (1808–1866) викладав право в університетах Інсбрука (1837–1838), Оломоуца (1835–1837, 1838–1855), Кракова (1855–1863). Посаду завідувача кафедри адміністрації та економії учений обіймав у 1863–1866 рр., також був деканом юридичного факультету (1863–1864) Львівського університету. Й. Коппель читав історію та управлінську політику національних економік, австрійське політичне законодавство та європейську статистику. Науковими зацікавленнями ученого були політична економія, статистика та законодавство Австрійської імперії, судочинство, торговельне та вексельне право, природне та кримінальне право⁹.

На думку головного редактора Бойко І. В. у праці «Адміністративна процедура: конспект лекцій», що вийшла у Харкові¹⁰, колектив авторів стверджує, що в правовій науці процедура — це регламентований юридичною нормою порядок вчинення дій або прийняття рішень у сфері правозастосування. Ключовою у цьому визначенні є категорія «порядок», під яким розуміють сукупність послідовно виконаних дій та прийнятих рішень, логічно поєднаних і спрямованих на досягнення певного результату. Тобто нам акцентують на певному результаті й одночасно необхідності не втрачати порядку прийняття рішень, які є вкрай важливі для досягнення поставленої мети. Крім того, тут науковці розглядають діяльність публічно адміністративної процедури, що займає центральне місце, оскільки основним призначенням суб'єктів, що здійснюють публічне управління, є вирішення конкретних адміністративних справ шляхом прийняття адміністративних актів. Переважна більшість таких справ має позитивний характер та спрямована на реалізацію прав приватних осіб, при цьому не пов'язана з юрисдикційною діяльністю публічної адміністрації¹¹. І це надзвичайно важливо для органів місцевого самоврядування, які безпосередньо контактують із суб'єктами звернення для отримання важливої інформації чи організації приватних інтересів суб'єкта звернення.

Історично можна навести приклади, адміністративних процедур, які у той час були поширені — це отримання диплому про освіту, свідоцтва про народження (метрику), прописки, та ряд інших позицій, що були важливими

⁸ Там само, с. 468.

⁹ L. Finkel, *Historja uniwersytetu Lwowskiego*, Lwów 1894, ч. 2, с. 119–167.

¹⁰ І. В. Бойко, О. Т. Зима, О. М. Соловйова, *Адміністративна процедура: конспект лекцій*, Харків 2017, с. 45–76.

¹¹ Там само, с. 54–76.

для здійснення належного управління регіоном та державою в цілому. Адже роль та значення подібних актів важко переоцінити. Наявність належного засвідчення громадянства, правильно оформлене право на рухоме та нерухоме майно — це ті акценти права, які гарантують громадянам належні умови на свободу, життя, релігію тощо.

Оскільки нині Україна перебуває у стані війни і норми адміністративного права сьогодні виконують свою функцію надзвичайно дієво. Українці показують цілому світові, що Україна — демократичне суспільство, з чітко вираженими позиціями і вподобаннями. Сьогодні вона реалізує ті основоположні цінності своєї держави та загалом поняття державності: за мир, свободу та волю. Навіть у час війни за свободу та мир, адміністративні органи демонструють свої кращі якості, і не дають ворогові їх похитнути, хоча це і складно. Як свідчать історичні факти український народ не раз проходив такі перипетії, відповідно, воля та дух свободи завжди будуть на нашому боці, тому що з нами Бог і ми переможемо.

У загальному розумінні адміністративне право безпосередньо пов'язане із регулюванням владної управлінської діяльності держави, яка з'явилася одночасно з виникненням публічної влади. Але системне правове регулювання державного управління з'являється тільки за часів Середньовіччя, точніше — в період абсолютизму. Тоді держава докладно регламентувала життя своїх жителів, визначала способи отримання фінансових коштів, встановлювала форми контролю за громадською моральністю тощо. З часом почали змінюватися форми і методи такої діяльності, зміст відносин держави і громадян тощо. Усі ці процеси безпосередньо пов'язані із формуванням адміністративного права¹².

Валентин Галунько у праці «Адміністративне право України»¹³, зазначає що, важливо пам'ятати, що публічна влада ширша за змістом за державну. Публічні суб'єкти — це органи державної влади й місцевого самоврядування та інші. Тим самим будь-яка державна влада є публічною, але не всяка публічна влада є державною. Отже, публічна влада — це здатність публічних суб'єктів впливати на суспільні відносини між людьми з приводу організації їхньої сумісної діяльності з метою реалізації публічного інтересу¹⁴. Згідно з принципом розподілу влади і конституційних норм, державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову¹⁵. Цей поділ він є традиційний для більшості держав всіту. Як вже вище зазначалось

¹² Р. Мельник, В. Бевзенко, *Загальне адміністративне право: навчальний посібник*, ред. Р. Мельник, Київ 2014, с. 123–187.

¹³ *Адміністративне право України. Повний курс: підручник*, ред. В. Галунько, О. Правоторова, Київ 2020, с. 146–211.

¹⁴ Р. Мельник, В. Бевзенко, *Загальне адміністративне право...*, с. 113–175.

¹⁵ Конституція України, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>, Ст. 6 Konstyutsii Ukrainy.

Львівський університет зробив вагомий внесок у відбудову та впровадження важливих механізмів адміністративного права українського законодавства. Це дало змогу викладачам адміністративного права у Львівському університеті показати своє бачення тих норм, які вже у світі були сформовані. Наприклад, реєстрація особи, свідоцтво про народження (метрика), посвідчення особи паспорт, ІД-картка — показали себе, як належні та допустимі, їх реалізація допомогла донести громадянам на початку XVIII ст., які є норми у цивілізованому світі і як ними користуватися. Адже освіта, культура, традиції — це саме ті національні одиниці, які роблять громадян справжніми патріотами своєї батьківщини. Саме на них тримається держава Україна, якою сьогодні захоплюється та допомагає весь світ, у нерівній боротьбі за мир та свободу українського народу¹⁶.

Адміністративне право у своєму розвитку пройшло три основні етапи, які в юридичній літературі отримали назви: камералістика, поліцейське право і сучасне адміністративне право, що обмежує вільний розсуд публічної адміністрації у її відносинах з людиною. Кожна з них, відповідно до наявних соціально-економічних умов, виконала функції обов'язкового інструменту щодо прогресивних зрушень у сфері регулювання правових відносин, створила можливості для становлення та існування адміністративного права у його сучасному вимірі.

Адміністративне право, згідно історичних джерел, виконувало роль керівника та його оточення для належного забезпечення та функціонування того чи іншого краю. Але радянський період, який випав на долю Львівського університету, хотілось би на цьому акцентувати, був періодом де адміністративне право зазнало чи не найбільших обмежень у розвитку та наблизенні, у світовій площині, до належних і демократичних етапів свого розвитку. На відміну від ряду інших держав, які сьогодні перебувають на піку свого розвитку. Загалом цей період не охарактеризував себе як такий, що прагне розвитку. Про це свідчать сьогоднішні голослівні картини та суб'єкти, які знущуються з українського народу, в свою чергу, міжнародне співтовариство бачить і фіксує, разом з представниками України, ті злочини, що призведе до покарання всіх відповідальних осіб. У цьому контексті міжнародна спільнота має зробити все для того щоб норми і основоположні принципи не були перекручені та переформатовані, а належним чином зафіксовані.

Для усвідомлення їх ролі в інституалізації¹⁷ цієї юридичної галузі необхідно мати на увазі, що вони не є послідовно змінюючими один одного ета-

¹⁶ Постанова Верховної Ради України. Про затвердження положень про паспорт громадянина України та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2503-12#Text> (доступ: 17.07.2022).

¹⁷ Інституціоналізація (також інституціалізація; лат. *institutum* — встановлення, звичай, установа) — процес перетворення будь-яких відносин на інститути, тобто у форму організації відносин із встановленими правилами, нормами та їх саморегуляція.

пами соціальної практики, мають різні передумови виникнення і паралельно існували на тривалих відрізках історії. Разом з тим, на фазах еволюційних змін між ними збуджувались інтеграційні зв'язки, які породжували нові властивості стосунків людини з владою. Кінцевим результатом їх взаємодії виявилась нова юридична галузь — адміністративне право.

Хотілося б зупинитися на камералістиці (від нім. *kameralistik*, фр. *cameralistique*, від пізньолат. *camera* — скарбниця) у загальному розумінні являла собою спеціальний цикл адміністративних та економічних дисциплін, які викладалися в європейських середньовічних університетах, зокрема, у Львівському університеті, як одному з найстаріших вузів України¹⁸. На початку свого існування він мав представників, які отримали знання та вміння від тих вчителів, що стояли у витоках формування основоположних ідей та поглядів правної науки, допомагали їх удосконалювати. Тому сьогодні ми не можемо нехтувати тим вкладом, який нам був переданий і сформований з чистого аркуша, а маємо вміло розвивати та вдосконалювати набуте. Своє найменування камералістика отримала від камеральних управлінь, що створювалися в середні віки князями, герцогами і королями, які мали велике власне господарство. Для підготовки чиновників і управляючих господарством великих феодалів на деяких факультетах університетів та в спеціальних школах (камеральні школи) викладалися науки, що одержали назви камеральних і охоплювали головним чином гірничу справу, лісове та сільське господарство.

Метою камеральної діяльності було збільшення статків властителя, отримання максимально можливих прибутків. Підвищена потреба у фінансах для утримання двору (держави), чиновництва та військових, відіграли визначальну роль у становленні наукових знань і уявлень камералістики. М. Оссе (1506–1557) показав у своєму політичному заповіті (заповіт від 1556 р.) зразок уряду і управління територіальної держави епохи часів Реставрації¹⁹. Г. Обрехт (1547–1612) у творі «П'ять різних секретів політики при визначенні на службу, змісті і збільшенні хорошої поліції» (1617 р.) склав проект загальної програми управління, у якій в якості предмета управління вперше були визначені суспільні взаємини людини з державою, управлінськими органами, поліцейськими установами²⁰. Камеральна наука виробила власні методи дослідження управління та його структурну організацію.

У XVIII ст. бурхливий розвиток науки управління супроводжувався зростанням наукових доробок з проблем управління, які почали набувати не стільки теоретичного, а і практичного характеру. Значна увага приділялася підвищенню ефективності управління з метою посилення та поширення дер-

¹⁸ Становлення та розвиток адміністративного права, https://pidru4niki.com/105611275/8734/pravo/stanovlennya_rozvitok_administrativnogo_prava (доступ: 16.07.2022).

¹⁹ Там само.

²⁰ Там само.

жавної влади, підвищення збирання податків і зборів, підтримки господарства і загального добробуту.

Знання камеральної діяльності у період феодалізації існували у вигляді управлінських рекомендацій щодо задоволення фінансово-майнових потреб. Із перетворенням управління на важливу правову галузь поступово почалося формування адміністративного права. Воно створювало власну термінологію, правові норми, визначало форми і методи діяльності. Проте ці знання не були систематизовані, мали довільний, спрощений за формою і процедурам порядок застосування. Тому камеральне право (право, що регулювало державне господарство) і камеральна наука відображали реальний стан речей того часу і стали підґрунтям для формування нового етапу розвитку адміністративного права — поліцейського права, яке в XVII–XVIII ст. особливо швидко розвивалося у Франції, Пруссії, Голландії та Швеції.

Таким чином, адміністративне право на юридичному факультеті Львівського університету сформувало певне коло однодумців, які укомплектували попередні здобутки і навчали наступне покоління, передаючи свої вміння та знання. Етапи становлення та розвитку адміністративного права у Львівському університеті та інших осередках були, на думку деяких науковців, умовними, тому що мали місце ті хто за та проти таких умовних поділів. Але наука адміністративного права зуміла сформулювати засади на юридичному факультеті Львівського університету, які допомагали у подальшому розвитку адміністративного права в Україні. Сучасний стан речей, який формується в Україні в період війни показав згуртованість і організаційну єдність трьох гілок влади, що сьогодні є надзвичайно важливим у боротьбі з ворогом на шляху до перемоги.

Бібліографія

- Адміністративне право України. Повний курс: підручник*, ред. В. Галунько, О. Правоторова, Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. [*Administratyvne pravo Ukrainy. Povnyukurs: pidruchnyk*, red. V. Halun'ko, O. Pravotorova, Kyiv: «Akademiiia administratyvno-pravovykh nauk», 2020].
- Бойко І. В., Зима О. Т., Соловійова О. М., *Адміністративна процедура: конспект лекцій*, Харків: Право, 2017. [Bojko I. V., Zyma O. T., Soloviiova O. M., *Administratyvna protsedura: konspekt lektsij*. Kharkiv: «Pravo», 2017].
- ДАЛО, ф. 26, оп. 6, спр. 174, арк. 1–3. [DALO, f. 26, op. 6, spr. 174, ark. 1–3]
- Закон України, Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>. [Zakon Ukrainy, Pro stymuliuvannia rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>].
- Кахнич В. С., *Вплив римського права на діяльність юридичного факультету Львівського університету з 1661 до 1918 рр.*, «Часопис Київського університету права» 2019, № 3. [Kakhnych V. S., *Vplyv rym's'koho prava na diial'nist' iurydychnoho fakul'tetu L'viv's'koho universytetu z 1661 do 1918 rr.*, «Chasopys Kyivs'koho universytetu prava» 2019, № 3].

- Кметь В., *Львівський єзуїтський університет (1661–1773)*, [в:] *Encyclopaedia. Львівський національний університет імені Івана Франка: в 2 т.*, ред. І. О. Вакарчук та ін., Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2011, т. 1: А–К. [Kmet' V., *L'vivs'kyj iezuits'kyj universytet (1661–1773)*, [v:] «*Encyclopaedia. L'vivs'kyj natsional'nyj universytet imeni Ivana Franka*»: v 2 t., t. 1: А–К, L'viv: LNU im. I. Franka, 2011].
- Конституція України, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. [Konstytucyja Ukrainy, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>].
- Мельник М., *Дунаєвський (Dunajewski) Юліан*, [в:] *Encyclopaedia. Львівський національний університет імені Івана Франка: в 2 т.*, ред. І. О. Вакарчук та ін., Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2011, т. 1: А–К. [Mel'nyk M., *Dunaiev's'kyj (Dunajewski) Yulian*, [v:] *Encyclopaedia. Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka*: v 2 t., red. I. O. Vakarchuk ta in., Lviv: LNU im. I. Franka *ELU*, t. 1: А–К].
- Мельник Р., Бевзенко В., *Загальне адміністративне право: навчальний посібник*, ред. Р. Мельник, Київ: Ваіте, 2014. [Mel'nyk R., Bevzenko V., *Zahal'ne administratyvne pravo: navchal'nyj posibnyk*, Kyiv: «Vaite», 2014].
- Постанова Верховної Ради України. Про затвердження положень про паспорт громадянина України та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2503-12#Text>. [Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy. Pro zatverdzhennia polozhen pro pasport hromadianyna Ukrainy ta pro pasport hromadianyna Ukrainy dlia vyizdu za kordon, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2503-12#Text>].
- Становлення та розвиток адміністративного права*, https://pidru4niki.com/1056112758734/pravo/stanovlennya_rozvytok_administrativnogo_prava. [*Stanovlennia ta rozvytok administrativnogo prava*, https://pidru4niki.com/1056112758734/pravo/stanovlennya_rozvytok_administrativnogo_prava].
- ABUL im Winter-Semester des Studien-Jahres 1855/56, Lemberg 1855.
- Finkel L., *Historja uniwersytetu Lwowskiego*, Lwów: Drukarnia E. Winiarza, 1894, ч. 2.

Fundamentals of the development of administrative law at Lviv University

Summary

The article is devoted to the development of administrative law at the Faculty of Law of Lviv University since 1784. The formation and development of administrative law at Lviv University had certain specific features, and it was necessary to involve specialists from different universities to exchange experiences and proposals to current legislation, which was not common practice in the 17th and 18th centuries. The contribution of the employees of administrative law of Lviv University to the science of administrative law is demonstrated in the article. It is shown how administrative law was introduced at Lviv University and who practised it. The department's activity at different stages of formation of the law faculty of Lviv University is also examined in this publication. The importance of many heads of the Department of Administrative Law and their contribution to the development and activities of the department are analyzed.

Reforming administrative law in Ukraine today is extremely important for the current as well as the next generation. The use of historical experience, based on the example of the

Faculty of Law of Lviv University, namely, the formation and operation of the Department of Administrative Law, has brought invaluable insights for reforming the science of administrative law. The reform of the science of administrative law today will help us better understand the value of the origins of scientific concepts that were formed and are still being formed under the influence of different historical periods, which were initiated by scholars of Lviv University. Such awareness and vision of the reform process and its scientific concepts can expand the scientific worldview of Ukrainian lawyers and ensure the improvement of practical results of legislative and law enforcement activities in improving the role and importance of the science of administrative law.

Administrative law at the Faculty of Law of Lviv University has been shaped by a circle of like-minded people who taught the next generation, passing on their skills and knowledge. But thanks to the science of administrative law the foundations of the Faculty of Law of Lviv University were formed, which helped in the further development of administrative law in Ukraine.

Keywords: Lviv University, Faculty of Law, Department of Administrative Law, administrative law

Wołodymyr Kachnych

Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie

Podstawy rozwoju prawa administracyjnego na Uniwersytecie Lwowskim

Streszczenie

Artykuł jest poświęcony rozwojowi od 1784 roku prawa administracyjnego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Lwowskiego. Od początku prawo administracyjne na Uniwersytecie Lwowskim miało szczególne cechy, ponieważ do wymiany doświadczeń i opracowania propozycji obowiązującego ustawodawstwa potrzebne jest zaangażowanie specjalistów z różnych uczelni, co w XVII i XVIII wieku nie było powszechną praktyką. W artykule ukazano wkład pracowników Katedry Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Lwowskiego w naukę prawa administracyjnego, jak na Uniwersytecie Lwowskim wprowadzono prawo administracyjne i kto je praktykował. Zbadano proces działalności katedry na różnych etapach powstawania Wydziału Prawa Uniwersytetu Lwowskiego. Zanalizowano znaczenie kierowników Katedry Prawa Administracyjnego oraz ich wkład w rozwój i działalność Katedry.

Reforma prawa administracyjnego na Ukrainie jest dziś niezwykle ważna dla nas i dla następnego pokolenia. Korzystanie z doświadczenia Wydziału Prawa Uniwersytetu Lwowskiego, mianowicie tworzenie i działalność Katedry Prawa Administracyjnego, dało owoce w reformowaniu nauki prawa administracyjnego. Reformowanie nauki prawa administracyjnego dzisiaj pomoże nam w lepszym zrozumieniu genezy pojęć naukowych, tworzonych przez naukowców Uniwersytetu Lwowskiego. Taka świadomość procesu reform i jego koncepcji naukowych może poszerzyć światopogląd naukowy ukraińskich prawników i ulepszyć

praktykę działań legislacyjnych i organów ścigania w zwiększaniu roli i znaczenia nauki prawa administracyjnego.

W niniejszym artykule zanalizowano główne działania Wydziału Prawa Uniwersytetu Lwowskiego od jego powstania w 1784 roku.

Dziś jednym z priorytetowych obszarów reformy administracyjnej na Ukrainie jest polepszenie jakości usług administracyjnych dla obywateli, w szczególności przez podniesienie kwalifikacji i tworzenie odpowiednich warunków do ustawicznego doskonalenia zawodowego urzędników i samorządowców, upowszechnianie najlepszych praktyk w świadczeniu usług administracyjnych, a także opracowywania i wdrażania do praktyki krajowej odpowiednich osiągnięć naukowych w tym zakresie.

Prawo administracyjne na Wydziale Prawa Uniwersytetu Lwowskiego tworzył krąg podobnie myślących ludzi, którzy nauczali następne pokolenia, przekazując swoje umiejętności i wiedzę. Stworzyli oni mimo trudności podwaliny Wydziału Prawa Uniwersytetu Lwowskiego, które umożliwiły rozwój prawa administracyjnego na Ukrainie.

Słowa kluczowe: Uniwersytet Lwowski, Wydział Prawa, Katedra Prawa Administracyjnego, Nauka Prawa Administracyjnego